

JEUKWOORDEN

Waarom praten jullie zo raar, in het ‘sociaal domein’?

Mensen praten raar op kantoor, iedereen weet dat. Zo zijn we ‘concepten aan het uitrollen’ in plaats van dat we iets nieuws gaan doen. Gaan we ‘trajecten in’ in plaats van ergens aan te beginnen, ‘houden we dingen tegen elkaar aan’ in plaats van te vragen wat we ervan vinden en informeren we of onze collega’s nog ‘in hun kracht staan’ als we ... Ja, wanneer eigenlijk?

TEKST: JAPKE-D. BOUMA, BEELD: CURVE

Weten jullie wat ‘iemand in zijn kracht zetten’ of ‘in je kracht staan’ betekent? Ik heb geen flauw idee. Volgens mij wil niemand in zijn kracht staan. Dat gaat knetteren, iedereen kijkt naar je en dan krijg je kortsluiting. En stel, dan stá je in je kracht. WAT DAN? Ga je dan vooruit, achteruit? Omhoog, zijwaarts? En moet je er dan ook weer een keer uit, uit die kracht? En zo ja, hoe moet dát dan weer? Laat staan dat je door iemand anders in je kracht gezet wilt worden, laat maar zitten hoor. ‘De laatste keer dat ik in mijn kracht gezet werd, moest ik drie maanden

paracetamol slikken’, zei iemand op Twitter. En zo is het. Maar niet doen dus.

Maar niet doen dus: dat zou ook mijn advies zijn voor het gebruik van dit soort holle, nietszeggende taal op kantoor. En ja, ik moet eerlijk zijn: vooral directeurs in het sociaal domein hebben er last van. De redactie van dit blad vroeg me eens te schrijven over de jeuktaal die jullie bezigen en stuurde me een hele waslijst aan kantoorclichés die jullie gebruiken. Ik schreef daar al twee boeken over, maar ik kan op basis van die lijst makkelijk een derde vullen. Want alleen al dat woord ‘sociaal domein’ is een heel mooi voorbeeld: is er dan ook een asociaal domein? ‘een soort no-go-area’, merkte een van mijn volgers op Twitter op. En waarom ‘domein’? Is het een afgebakend gebied, nee toch? Ik dacht juist zélf niet.

Of wat dachten jullie van ‘integrale aanpak’? Is er dan ook een geïsoleerde aanpak? En zou niet alles wat je aanpakt de ambitie moeten hebben van een integrale aanpak? Of neem ‘inregelen’. Alsof burgers een thermostat hebben die je elk jaar weer even moet afstellen. Of ‘perspectief bieden’. Alsof je met iedereen in een

busje naar de zee rijdt en ze daar even laat uitkijken.

En dan is er natuurlijk nog al dat gepraat over zelfsturende teams in het sociaal domein. Alsof zelfsturen niet supergevaarlijk is! Want iedereen vindt zelfsturende auto’s doodeng (‘zo wordt het een chaos op de weg’), maar in zelfsturende teams, dáár stapt iedereen zonder nadenken in. Sowieso al dat gestuur waar jullie het steeds over hebben en dan vooral al dat ‘gestuur op’. Kan iemand uitleggen waarom je ergens *op* zou willen sturen? Het lijkt mij dat je beter ergens *in* kan zitten als je stuurt. Maar het mooist vind ik altijd de bouwtaal die jullie gebruiken in het sociaal domein, met woorden als ‘borgen’, ‘bruggen bouwen’ en ‘funderen’. Alsof jullie de hele dag op een bouwplaats staan. Heel beeldend vind ik in dat kader ‘ontschotten’. Alsof jullie met een sloophamer staan te zwaaien en met donderend geraas de ene na de andere dragende muur slechten. Niet echt hè? Of neem ‘kantelen’! Alles moet

ZO.
NU STA
JE IN JE
'KRACHT'

maar kantelen! Waarom? Bij een verhuizing is kantelen al iets dat je beter aan de experts kan overlaten, maar op kantoor is het helemaal een hachelijke onderneming. Want als alles gekanteld is, wie zet het dan weer overeind? En hoe weet je dat je móét kantelen? Ik vind het fijner om dingen gewoon te laten staan. Als het al gekanteld moet worden trouwens. Je kunt toch ook prima iets veranderen zonder allemaal mensen, gebouwen en afdelingen te kantelen. 'Veranderen' is trouwens ook een plaag in het sociaal domein. Je kunt geen tekst opslaan of er staat iets over 'transitie' of 'transformatie'. Was alles wat jullie tot nu toe gedaan hebben dan helemaal verkeerd? En wat is eigenlijk het verschil tussen transitie en transformatie? Zijn ze

allebei niet gewoon voorbeelden van dikdoenerig taalgebruik? Ik had hier ook nog 'dichtbij de klant staan' willen behandelen – iets met een hete adem in iemands nek, neem ik aan. En 'klantregisseur' – alsof de klanten in het sociaal domein staan te acteren. Of 'proces-eigenaar'! – jongens, dat is iedereen, iedereen is proceseigenaar, want alles is een proces in het leven. Ik had ook nog heel graag wat uitgebreider stilgestaan bij de 'zelfredzaamheidsmatrix' waar jullie in verstrikt zitten. Of bij 'trechteren', alsof jullie met gevaarlijke vloeistoffen werken, of met vloeistoffen überhaupt. Ook mooi had ik het gevonden nog iets te zeggen over 'transparante deregulering van wetgeving', zo'n beetje de meest

slaapverwekkende term die ik ooit in mijn leven ben tegengekomen. Of over het malle 'activeringsactiviteiten'! Wat kwam eerder: de activering of de activiteit? Of de T-shaped professional. Wat is dat nu weer? Een hele grote brede man die te veel in de sportschool gezeten heeft? Maar er is geen plek meer voor. Nou vooruit, nog eentje dan: de poortwachtersfunctie. Mag ik die baan? Dat lijkt me heerlijk. Lekker de hele dag in mijn ivoren toren uitkijken over het maatschappelijk middenveld en naar die malle jeukwoorden van jullie luisteren. Daar zouden jullie me erg gelukkig mee maken. Ah toe, mag het?

Japke-d. Bouma is columnist bij NRC en schrijft wekelijks over kantoorclichés. Op 5 oktober verscheen haar vierde boek, 'Ga lekker zélf in je kracht staan'. Deze bijdrage is gebaseerd op nieuw en eerder werk.